

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
_____ Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Регіональна економіка

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(шифр і назва)

галузі знань _____ 07 – Управління та адміністрування, 28 – Публічне управління та адміністрування, 05 – Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

спеціальності _____ 073 – Менеджмент, 281 – Публічне управління та адміністрування, 051 – Економіка
(шифр і назва)

освітні програми _____ «Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів», «Публічне управління та адміністрування», «Бізнес-економіка», «Економіка та економічна політика», «Економічна кібернетика»
(шифр і назва)

спеціалізації _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ обов’язкова
(обов’язкова / за вибором)

факультет _____ Економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “22” червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Тернова Ірина Анатоліївна кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри
економіки та менеджменту

Протокол від “20” червня 2018 року № 13

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (Дорошенко Г.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ (Євтушенко В.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Регіональна економіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальностей 073 – Менеджмент
281 – Публічне управління та адміністрування
051 – Економіка

спеціалізацій _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни - поглиблення і розвинення знань щодо науково-методологічних засад функціонування соціально-економічних систем регіонів, узгодження загальнодержавної і регіональної політики та інтересів, ресурсного забезпечення та організаційно-економічних механізмів комплексного соціально-економічного розвитку регіонів з урахуванням впливу національних та глобальних чинників.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: засвоєння теорій та моделей регіональної економіки та просторового розвитку; вивчення концептуальних засад державної регіональної політики; аналіз конкурентоспроможності регіонів і територіальних громад; вивчення особливостей формування сучасної регіональної політики та розвитку територій в Україні.

1.3. Кількість кредитів:

- «Менеджмент організацій» 5
- «Менеджмент бізнес-процесів» 5
- «Публічне управління та адміністрування» 5
- «Бізнес-економіка» 5
- «Економіка та економічна політика» 7
- «Економічна кібернетика» 4

1.4 Загальна кількість годин:

- «Менеджмент організацій» 150
- «Менеджмент бізнес-процесів» 150
- «Публічне управління та адміністрування» 150
- «Бізнес-економіка» 150
- «Економіка та економічна політика» 210
- «Економічна кібернетика» 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
«Менеджмент організацій» 32 год. «Менеджмент бізнес-процесів» 32 год. «Публічне управління та адміністрування» 32 год. «Бізнес-економіка» 32 год. «Економіка та економічна політика» 32 год. «Економічна кібернетика» 16 год.	«Менеджмент організацій» 4/4 год. «Менеджмент бізнес-процесів» 4/4 год. «Публічне управління та адміністрування» 4/4 год. «Економічна кібернетика» 4 год.
Практичні, семінарські заняття	
«Менеджмент організацій» 32 год. «Менеджмент бізнес-процесів» 32 год. «Публічне управління та адміністрування» 32 год. «Бізнес-економіка» 32 год. «Економіка та економічна політика» 32 год. «Економічна кібернетика» 32 год.	«Менеджмент організацій» 2/2 год. «Менеджмент бізнес-процесів» 2/2 год. «Публічне управління та адміністрування» 2/2 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
«Менеджмент організацій» 51 год. «Менеджмент бізнес-процесів» 51 год. «Публічне управління та адміністрування» 81 год. «Бізнес-економіка» 81 год. «Економіка та економічна політика» 141 год. «Економічна кібернетика» 67 год.	«Менеджмент організацій» 108 год. «Менеджмент бізнес-процесів» 108 год. «Публічне управління та адміністрування» 133 год. «Економічна кібернетика» 111 год.
Індивідуальні завдання	
«Менеджмент організацій» 35 год. «Менеджмент бізнес-процесів» 35 год. «Публічне управління та адміністрування» 5 год. «Бізнес-економіка» 5 год. «Економіка та економічна політика» 5 год. «Економічна кібернетика» 5 год.	«Менеджмент організацій» 30 год. «Менеджмент бізнес-процесів» 30 год. «Публічне управління та адміністрування» 5 год. «Економічна кібернетика» 5 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

- знати і пояснювати основні терміни, визначення і поняття, що стосуються розуміння сутності регіональної економіки;
- ознайомитися з теоріями та концепціями регіонального розвитку у процесі формування економіки регіонів і територіальних громад України;
- опанувати закономірності, принципи та фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів;
- розуміти особливості структурних трансформацій економіки України та її регіональних особливостей;
- трактувати законодавчу базу регіонального розвитку, регіональної політики в Україні;
- ознайомитися зі змістом, етапами програмування стратегій регіонального розвитку та процесів децентралізації;
- аналізувати та складати елементи програм економічного та соціального розвитку регіону;
- оцінювати особливості прояву проблем конкурентоспроможності регіонів і територіальних громад в Україні;
- розуміти та вміти використовувати переваги регіону щодо конкретних засобів, інструментів для належного управління регіональним розвитком;
- ознайомитися з зарубіжним досвідом регіонального управління;
- вміти формулювати пропозиції щодо шляхів зміцнення конкурентних позицій регіонів, міст та територіальних громад.

1.7. Результати вивчення дисципліни дозволять здійснити практичну підготовку та сформувати ряд відповідних професійних і особистісних компетенцій.

Програмні компетентності:

у студента повинні сформуватися *загальні компетентності*:

- здатність до взаємодії та праці в команді; дотримуватися соціальних норм і правил при співпраці з партнерами; володіння технологіями усного і письмового спілкування, різними мовами; донесення до фахівців та нефахівців інформації, ідей, проблем та рішень щодо розвитку регіонів.
- високий рівень самостійності; здатність брати ініціативу та формулювати власний підхід до розв'язання ситуацій; володіти методологіями і вміти використовувати аналітичні навички; здатність вносити корективи в процес досягнення цілей.

Знання і розуміння:

- системне розуміння сутності економічних законів та категорій, що пов'язані з регіональним розвитком;
- інтерпретувати законодавчу базу, регіональної політики в Україні;
- знання та розуміння сутності сучасної конкурентоспроможності регіонів і територіальних громад;
- розуміння сучасного стану інвестиційного розвитку та зовнішньоекономічної співпраці регіонів.

Застосування знань і розумінь:

- здатність здійснювати оцінку впливу факторів на розміщення економічних, соціальних, природних об'єктів та визначати вплив територіального поділу праці;
- здатність визначати напрямки використання наявних ресурсів та вміння використовувати переваги регіону і підбирати конкретні засоби та інструменти для належного регіонального управління;
- здатність використовувати знання, уміння і навички для оцінювання рівня соціально-економічного розвитку регіонів;
- вміння здійснювати моніторинг та оцінку результативності реалізації державної та регіональних стратегій розвитку з застосуванням відповідних індикаторів на основі офіційних статистичних даних та інформації центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування;
- уміння здійснювати контроль за виконанням прав, обов'язків виконавців державної регіональної політики;
- здатність до визначення шляхів зміцнення конкурентних позицій регіонів та розробки складових стратегії економічного зростання;
- вміння визначати фактори, що впливають на розвиток інтеграційних процесів та формувати передумови розширення зовнішньоекономічних зв'язків регіонів.

Формування суджень до:

- сучасних підходів розробки комплексної програми реалізації раціональної моделі регіонального розвитку.
- визначення шляхів зміцнення конкурентних позицій регіонів та розробки стратегії економічного зростання.
- свідомого використання наукових знань щодо оцінювання рівня соціально-економічного розвитку регіонів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи регіональної економіки і просторового розвитку

Тема 1. Становлення регіональної економіки як науки та її основні категорії.

Сутність поняття «регіональна економіка».

Мета, завдання, об'єкт, предмет, методологія та інформаційна база вивчення дисципліни.

Місце дисципліни в системі наукових знань. Зв'язок дисципліни з соціально-економічною географією, розміщенням продуктивних сил, макроекономікою, мікроекономікою, соціально-економічною статистикою, фінансами та іншими науками. Значення дисципліни в професійній підготовці.

Тема 2. Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку.

Теорія сільськогосподарського штандорта Й. Тюнена. Раціональний штандорт промислового підприємства В. Лаунхардта. Теорія розміщення промисловості А. Вебера. Теорія центральних місць В. Крісталлера. Теорія організації економічного простору А. Льоша. Теорія дифузії нововведень Т. Хагерстранда. Модель «центр - периферія» Дж. Фрідманна. Теорія полюсів зростання Ф. Перру. Класична теорія регіональної політики Дж. М. Кейнса. Теорія розміщення (теорія економічних центрів) Я. Тінбергена, Х. Боса. Теорія

економічної взаємодії територіальних формувань Д. Рейлі і У. Іклі. Теорія «витрати – випуск» В. Леонт'єва.

Тема 3. Еволюція закономірностей, принципів та факторів в розміщенні економічних, соціальних, природних об'єктів.

Зміст понять «продуктивні сили», «розміщення продуктивних сил», «територіальна організація продуктивних сил», «просторовий розвиток».

Економічні закони і закономірності розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.

Принципи розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.

Фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів. Потенціал регіонального розвитку як сукупність факторів регіонального розвитку. Традиційна класифікація факторів: фактор економіко-географічного положення; природно-ресурсні фактори; історичні фактори; демографічні фактори; соціальні фактори; екологічні фактори; фактор науково-технічного прогресу; фактор часу тощо. Класифікація факторів за пріоритетністю. Визначальна роль екологічних і соціальних критеріїв.

Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці.

Суспільний і територіальний поділ праці: зміст понять. Міжнародний поділ праці. Економічні вигоди від територіального поділу праці. Чинники, що визначають просторові масштаби поділу праці. Рівні територіального поділу праці.

Тема 5. Структурна трансформація економіки України та її регіональні особливості.

Чинники просторової організації суспільства та економіки. Зміна галузево-секторальної структури економіки регіонів. Особливості структурних пропорцій економіки регіонів України. Державний класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД).

Забезпечення ефективної спеціалізації регіонів з пріоритетним використанням власного ресурсного потенціалу. «Розумна спеціалізація» (smart specialization).

Необхідність нової державної регіональної політики для України. Моделі регіонального розвитку: досвід європейських країн («італійська», «іберійська» та «ірландська»). Моделі регіонального розвитку: досвід не європейських країн.

Тема 6. Державна регіональна політика та інструменти управління регіональним розвитком.

Сутність та цілі регіональної політики. Принципи державної регіональної політики. Складові частини державної регіональної політики. Законодавство про регіональний розвиток.

Рівні регіонального управління і їх функції. Адміністративно-територіальний устрій. Децентралізація в Україні. Об'єднані територіальні громади. Підвищення ролі території у регіональному розвитку.

Механізм реалізації державної регіональної політики і його основні елементи. Організація економіки територіально-суспільних систем різних ієрархічних рівнів (громад, міст, районів, регіонів). Регіональні стратегії розвитку.

Тема 7. Основні соціально-економічні показники та індикатори розвитку регіонів.

Соціально-економічні показники розвитку регіонів. Динаміка розвитку регіонів України.

Індикатори щорічної оцінки соціально-економічного розвитку регіонів: «Економічна та соціальна згуртованість» «Економічна ефективність». «Інвестиційно-інноваційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця». «Фінансова самодостатність». «Розвиток малого та середнього підприємництва». «Ефективність ринку праці». «Розвиток інфраструктури». «Відновлювана енергетика та енергоефективність». «Доступність та якість послуг у сфері освіти». «Доступність та якість послуг у сфері охорони здоров'я». «Соціальний захист та безпека». «Рациональне природокористування та якість довкілля».

Розділ 2. Конкурентоспроможність регіонів і територіальних громад.

Тема 8. Природно-ресурсний потенціал регіонального розвитку. Довкілля та екологія.

Місце України у світових сировинних і паливно-енергетичних ресурсах та ступінь забезпечення власних потреб. Характеристика мінеральних, земельних, водних, біологічних, рекреаційних та інших ресурсів. Економічна доцільність освоєння окремих видів природних ресурсів при сучасному рівні розвитку продуктивних сил. Довкілля та екологія.

Тема 9. Трудовий та демографічний потенціал регіонів.

Розвиток системи наукових знань про людину та суспільство в контексті соціальної економіки та нових парадигм регіону.

Демографічний потенціал та його роль у просторового розвитку. Показники чисельності населення і його розміщення на території регіонів.

Проблеми відтворення соціально-демографічного, трудового, культурно-освітнього потенціалу регіону в умовах розвитку регіональних ринків. Регіональні особливості відтворення населення. Демографічні проблеми. Населення різних регіонів. Територіальне розміщення, територіальна організація населення. Міське та сільське населення. Міські агломерації. Пріоритетність розвитку малих і середніх міст. Урбанізація та проблема довкілля. Національний склад населення, етногенез українського народу.

Поняття про індекс людського розвитку. Регіональні особливості та відмінності у рівні життя населення.

Трудові ресурси. Структура і розподіл за видами зайнятості, сферами виробництва. Трудоресурсна ситуація та її регіональні особливості. Ринок праці. Забезпечення ефективної зайнятості. Регулювання регіональних ринків праці. Проблеми безробіття в Україні.

Тема 10. Інфраструктурне забезпечення регіонів.

Методологія оцінки рівня інфраструктурного забезпечення. Виробнича та соціальна інфраструктура.

Основні тенденції інфраструктурного забезпечення регіонів України.

Тема 11. Формування та використання фінансового потенціалу регіонів.

Наукові засади формування та реалізації регіональної фінансової політики, фінансово-кредитні механізми забезпечення регіонального розвитку.

Джерела формування та напрямки реалізації фінансового потенціалу регіонів.

Особливості управління фінансами територіальних громад та міжбюджетні відносини в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи.

Моніторинг місцевих бюджетів регіону та оцінювання ефективності використання бюджетних ресурсів.

Тема 12. Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця регіонів.

Інвестиційна діяльність регіонів. Конкурентне позиціонування регіонів з врахуванням сучасних викликів суспільно-економічного розвитку. Підвищення капіталізації територій, внутрішньорегіонального та зовнішньоекономічного інтеграційного потенціалу бізнесу та регіонів (територій).

Зовнішньоекономічна діяльність регіонів України. Євроінтеграційні пріоритети регіональної політики. Участь у міжнародних організаціях.

Тема 13. Розвиток регіональних метрополій в Україні.

Поліцентризм і метрополізація – системні цілі просторового розвитку ЄС. Метрополізація як складова просторового розвитку регіонів.

Проблеми функціонування міст та сучасні тенденції розвитку урбаністичних процесів: особливості формування агломерацій, метрополійних регіонів та метрополійних мереж; центр-периферійна взаємодія, вплив метрополізаційних та агломераційних процесів на якість життя населення територіально-суспільних систем; пріоритетні напрями та механізми реалізації метрополійної політики; розвиток «розумних міст» («Smart City», «Smart City Lab», «Smart Cities & Smart Communities»).

Тема 14. Тенденції розвитку сільських територій.

Сучасні тенденції розвитку сільських територій.

Концепція розвитку сільських територій. Головні пріоритети розвитку сільських територій та механізм підготовки аграрного та сільського сектору регіонів до функціонування в умовах зони вільної торгівлі з ЄС.

Оптимальні варіанти розв'язання проблем сільського розвитку.

3. Структура навчальної дисципліни
«Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів»
«Публічне управління та адміністрування»

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна (дистанційна) форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи регіональної економіки і просторового розвитку												
Тема 1. Становлення регіональної економіки як науки та її основні категорії	7	2	2	-	-	3	6	1	-	-	-	5
Тема 2. Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	10	-	4	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 3. Еволюція закономірностей, принципів та факторів в розміщенні економічних, соціальних, природних об'єктів	9	4	2	-	-	3	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Тема 5. Структурна трансформація економіки України та її регіональні особливості	9	2	2	-	1	4	7	-	-	-	-	7
Тема 6. Державна регіональна політика та інструменти управління регіональним розвитком	11	4	2	-	2	3	14	2	-	-	2	10
Тема 7. Основні соціально-економічні показники та індикатори розвитку регіонів	14	4	2	-	5	3	15	1	4	-	2	8
Разом за розділом 1	67	18	16	-	8	25	68	4	4	-	4	56
Розділ 2. Конкурентоспроможність регіонів і територіальних громад												
Тема 8. Природно-ресурсний потенціал регіонального розвитку. Довкілля та екологія	14	2	2	-	5	5	14	1	-	-	5	8
Тема 9. Трудовий та демографічний потенціал регіонів	16	2	4	-	5	5	14	1	-	-	5	8
Тема 10. Інфраструктурне забезпечення регіонів	11	2	2	-	5	2	10	-	-	-	3	7
Тема 11. Формування та використання фінансового потенціалу регіонів	10	2	2	-	3	3	11	1	-	-	3	7
Тема 12. Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця регіонів	13	2	2	-	5	4	14	1	-	-	5	8
Тема 13. Розвиток регіональних метрополій в Україні	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Тема 14. Тенденції розвитку сільських територій	12	2	2	-	4	4	12	-	-	-	5	7
Разом за розділом 2	83	14	16	-	27	27	82	4	-	-	26	52
Усього годин	150	32	32	-	35	52	150	8	4	-	30	108

«Публічне управління та адміністрування»

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна (дистанційна) форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи регіональної економіки і просторового розвитку												
Тема 1. Становлення регіональної економіки як науки та її основні категорії	10	2	2	-	-	5	10	1	-	-	-	9
Тема 2. Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	10	-	4	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Еволюція закономірностей, принципів та факторів в розміщенні економічних, соціальних, природних об'єктів	10	4	2	-	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці	9	2	2	-	-	5	9	-	-	-	-	9
Тема 5. Структурна трансформація економіки України та її регіональні особливості	10	2	2	-	1	5	10	-	-	-	1	9
Тема 6. Державна регіональна політика та інструменти управління регіональним розвитком	12	4	2	-	1	5	13	2	-	-	1	10
Тема 7. Основні соціально-економічні показники та індикатори розвитку регіонів	11	4	2	-	-	5	15	1	4	-	-	10
Разом за розділом 1	70	18	16	-	2	34	77	4	4	-	2	67
Розділ 2. Конкурентоспроможність регіонів і територіальних громад												
Тема 8. Природно-ресурсний потенціал регіонального розвитку. Довкілля та екологія	10	2	2	-	-	6	11	1	-	-	-	10
Тема 9. Трудовий та демографічний потенціал регіонів	13	2	4	-	1	6	12	1	-	-	1	10
Тема 10. Інфраструктурне забезпечення регіонів	11	2	2	-	-	7	9	-	-	-	-	9
Тема 11. Формування та використання фінансового потенціалу регіонів	12	2	2	-	1	7	11	1	-	-	1	9
Тема 12. Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця регіонів	12	2	2	-	1	7	12	1	-	-	1	10
Тема 13. Розвиток регіональних метрополій в Україні	11	2	2	-	-	7	9	-	-	-	-	9
Тема 14. Тенденції розвитку сільських територій	11	2	2	-	-	7	9	-	-	-	-	9
Разом за розділом 2	80	14	16	-	3	47	73	4	-	-	3	66
Усього годин	150	32	32	-	5	81	150	8	4	-	5	133

«Економічна кібернетика»

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна (дистанційна) форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи регіональної економіки і просторового розвитку												
Тема 1. Становлення регіональної економіки як науки та її основні категорії	7	1	2	-	-	4	7	-	-	-	-	7
Тема 2. Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	11	-	4	-	-	7	9	-	-	-	-	9
Тема 3. Еволюція закономірностей, принципів та факторів в розміщенні економічних, соціальних, природних об'єктів	8	2	2	-	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці	7	1	2	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Тема 5. Структурна трансформація економіки України та її регіональні особливості	8	1	2	-	1	4	8	-	-	-	1	7
Тема 6. Державна регіональна політика та інструменти управління регіональним розвитком	12	2	2	-	1	7	11,5	0,5	-	-	1	10
Тема 7. Основні соціально-економічні показники та індикатори розвитку регіонів	6	2	2	-	-	2	8,5	0,5	-	-	-	8
Разом за розділом 1	59	9	16	-	2	34	58	1	-	-	2	55
Розділ 2. Конкурентоспроможність регіонів і територіальних громад												
Тема 8. Природно-ресурсний потенціал регіонального розвитку. Довкілля та екологія	10	1	2	-	1	6	8,5	0,5	-	-	-	8
Тема 9. Трудовий та демографічний потенціал регіонів	12	1	4	-	1	6	9,5	0,5	-	-	1	8
Тема 10. Інфраструктурне забезпечення регіонів	8	1	2	-	-	5	8,5	0,5	-	-	-	8
Тема 11. Формування та використання фінансового потенціалу регіонів	8	1	2	-	1	4	9,5	0,5	-	-	1	8
Тема 12. Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця регіонів	8	1	2	-	-	5	9,5	0,5	-	-	1	8
Тема 13. Розвиток регіональних метрополій в Україні	7	1	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 14. Тенденції розвитку сільських територій	8	1	2	-	-	5	8,5	0,5	-	-	-	8
Разом за розділом 2	61	7	16	-	3	35	62	3	-	-	3	56
Усього годин	120	16	32	-	5	67	120	4	-	-	5	111

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять
 «Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів»,
 «Публічне управління та адміністрування»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна (дистанційна) форма
1	Теоретичні основи регіональної економіки та просторового розвитку	2	-
2	Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	4	-
3	Обґрунтування вибору та розміщення оптимальних форм просторової організації бізнесу, просторове проектування об'єктів інвестиційної та інноваційної інфраструктури	2	-
4	Просторові та структурно-функціональні трансформації і дисбаланси економіки регіонів. Перспективи розвитку «розумної спеціалізації» (smart specialization).	2	-
5	Моделі регіонального розвитку: досвід європейських країн («італійська», «іберійська» та «ірландська»). Моделі регіонального розвитку: досвід не європейських країн.	2	-
6	Децентралізація в Україні. Особливості організації економіки різних ієрархічних рівнів (громад, міст, районів, регіонів)	2	-
7	Аналіз основних соціально-економічних показників розвитку регіонів	2	4
8	Аналіз природного потенціалу регіонів України. Економічна оцінка природних ресурсів	2	-
9	Аналіз демографічного стану регіонів України	4	-
10	Аналіз тенденцій інфраструктурного забезпечення регіонів України	2	-
11	Аналіз управління фінансами територіальних громад та міжбюджетних відносин в умовах реалізації адміністративно - територіальної реформи	2	-
12	Аналіз товарної структури зовнішньої торгівлі України за регіонами	2	-
13	Європейське інноваційне партнерство у сфері розумних міст та громад (EIP-SCC). Smart City. Smart Communities. Smart City Lab. Форсайт - проекти Smart Grid.	2	-
14	Моніторинг розвитку сільських територій. Оптиміальні варіанти розв'язання проблем сільського розвитку	2	-
	Разом	32	4

«Бізнес-економіка», «Економіка та економічна політика»,
«Економічна кібернетика»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна (дистанційна) форма
1	Теоретичні основи регіональної економіки та просторового розвитку	2	-
2	Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	4	-
3	Обґрунтування вибору та розміщення оптимальних форм просторової організації бізнесу, просторове проектування об'єктів інвестиційної та інноваційної інфраструктури	2	-
4	Просторові та структурно-функціональні трансформації і дисбаланси економіки регіонів. Перспективи розвитку «розумної спеціалізації» (smart specialization).	2	-
5	Моделі регіонального розвитку: досвід європейських країн («італійська», «іберійська» та «ірландська»). Моделі регіонального розвитку: досвід не європейських країн.	2	-
6	Децентралізація в Україні. Особливості організації економіки різних ієрархічних рівнів (громад, міст, районів, регіонів)	2	-
7	Аналіз основних соціально-економічних показників розвитку регіонів	2	-
8	Аналіз природного потенціалу регіонів України. Економічна оцінка природних ресурсів	2	-
9	Аналіз демографічного стану регіонів України	4	-
10	Аналіз тенденцій інфраструктурного забезпечення регіонів України	2	-
11	Аналіз управління фінансами територіальних громад та міжбюджетних відносин в умовах реалізації адміністративно - територіальної реформи	2	-
12	Аналіз товарної структури зовнішньої торгівлі України за регіонами	2	-
13	Європейське інноваційне партнерство у сфері розумних міст та громад (EIP-SCC). Smart City. Smart Communities. Smart City Lab. Форсайт - проекти Smart Grid.	2	-
14	Моніторинг розвитку сільських територій. Оптиміальні варіанти розв'язання проблем сільського розвитку	2	-
	Разом	32	-

5. Завдання для самостійної роботи

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни «Регіональна економіка» є самостійна робота студентів з додатковою науково-економічною літературою, періодичною та статистичною інформацією, законами і нормативними актами України.

Основними видами самостійної роботи студентів є:

1. Вивчення лекційного матеріалу за темами дисципліни.
2. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, поточних контрольних робіт.
3. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.
4. Підготовка до підсумкового семестрового контролю за темами 1-14.

Самостійна робота (тестування за результатами виконаних самостійних робіт). Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі.

«Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів»,

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна / заочна (дистанційна) форма
1	Становлення регіональної економіки як науки та її основні категорії	3/5
2	Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	7/9
3	Еволюція закономірностей, принципів та факторів в розміщенні економічних, соціальних, природних об'єктів	3/9
4	Регіон у системі територіального поділу праці	3/7
5	Структурна трансформація економіки України та її регіональні особливості	4/7
6	Державна регіональна політика та інструменти управління регіональним розвитком	3/10
7	Основні соціально-економічні показники та індикатори розвитку регіонів	3/8
8	Природно-ресурсний потенціал регіонального розвитку. Довкілля та екологія	5/8
9	Трудовий та демографічний потенціал регіонів	4/8
10	Інфраструктурне забезпечення регіонів	3/7
11	Формування та використання фінансового потенціалу регіонів	3/7
12	Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця регіонів	4/8
13	Розвиток регіональних метрополій в Україні	3/7
14	Тенденції розвитку сільських територій	3/7
	Разом	51/107

«Публічне управління та адміністрування»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна / заочна (дистанційна) форма
1	Становлення регіональної економіки як науки та її основні категорії	5/7
2	Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	8/10
3	Еволюція закономірностей, принципів та факторів в розміщенні економічних, соціальних, природних об'єктів	5/10
4	Регіон у системі територіального поділу праці	5/9
5	Структурна трансформація економіки України та її регіональні особливості	6/9
6	Державна регіональна політика та інструменти управління регіональним розвитком	5/12
7	Основні соціально-економічні показники та індикатори розвитку регіонів	7/10
8	Природно-ресурсний потенціал регіонального розвитку. Довкілля та екологія	7/10
9	Трудовий та демографічний потенціал регіонів	7/10
10	Інфраструктурне забезпечення регіонів	5/9
11	Формування та використання фінансового потенціалу регіонів	5/9
12	Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця регіонів	6/10
13	Розвиток регіональних метрополій в Україні	5/9
14	Тенденції розвитку сільських територій	5/9
	Разом	81/133

«Бізнес-економіка»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Становлення регіональної економіки як науки та її основні категорії	5
2	Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	8
3	Еволюція закономірностей, принципів та факторів в розміщенні економічних, соціальних, природних об'єктів	5
4	Регіон у системі територіального поділу праці	5
5	Структурна трансформація економіки України та її регіональні особливості	6
6	Державна регіональна політика та інструменти управління регіональним розвитком	5
7	Основні соціально-економічні показники та індикатори розвитку регіонів	7
8	Природно-ресурсний потенціал регіонального розвитку. Довкілля та екологія	7
9	Трудовий та демографічний потенціал регіонів	7
10	Інфраструктурне забезпечення регіонів	5
11	Формування та використання фінансового потенціалу регіонів	5
12	Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця регіонів	6
13	Розвиток регіональних метрополій в Україні	5
14	Тенденції розвитку сільських територій	5
	Разом	81

«Економіка та економічна політика»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення регіональної економіки як науки та її основні категорії	10
2	Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	10
3	Еволюція закономірностей, принципів та факторів в розміщенні економічних, соціальних, природних об'єктів	10
4	Регіон у системі територіального поділу праці	10
5	Структурна трансформація економіки України та її регіональні особливості	10
6	Державна регіональна політика та інструменти управління регіональним розвитком	15
7	Основні соціально-економічні показники та індикатори розвитку регіонів	10
8	Природно-ресурсний потенціал регіонального розвитку. Довкілля та екологія	14
9	Трудовий та демографічний потенціал регіонів	13
10	Інфраструктурне забезпечення регіонів	7
11	Формування та використання фінансового потенціалу регіонів	8
12	Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця регіонів	10
13	Розвиток регіональних метрополій в Україні	6
14	Тенденції розвитку сільських територій	8
	Разом	141

«Економічна кібернетика»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна / заочна (дистанційна) форма
1	Становлення регіональної економіки як науки та її основні категорії	3/6
2	Теорії та моделі регіональної економіки та просторового розвитку	8/9
3	Еволюція закономірностей, принципів та факторів в розміщенні економічних, соціальних, природних об'єктів	4/10
4	Регіон у системі територіального поділу праці	4/7
5	Структурна трансформація економіки України та її регіональні особливості	5/9
6	Державна регіональна політика та інструменти управління регіональним розвитком	6/10
7	Основні соціально-економічні показники та індикатори розвитку регіонів	4/8
8	Природно-ресурсний потенціал регіонального розвитку. Довкілля та екологія	6/8
9	Трудовий та демографічний потенціал регіонів	6/8
10	Інфраструктурне забезпечення регіонів	4/7
11	Формування та використання фінансового потенціалу регіонів	4/7
12	Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця регіонів	5/8
13	Розвиток регіональних метрополій в Україні	4/7
14	Тенденції розвитку сільських територій	4/7
	Разом	67/111

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання 1 контрольної роботи, що виконується під час аудиторних занять для всіх спеціальностей денної форми навчання та курсової роботи для спеціальностей: «Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів» (методичні рекомендації виконання розміщені у навчально-методичному комплексі). Для заочної (дистанційної) форми навчання виконання 1 контрольної роботи передбачено для спеціальностей «Публічне управління та адміністрування» та «Економічна кібернетика»; для спеціальностей «Менеджмент організацій» та «Менеджмент бізнес-процесів» передбачено виконання курсової роботи.

7. Методи контролю

Система контролю знань студентів з дисципліни базується на застосуванні диференційованого підходу до організації контролю якості знань студентів, що зумовлено: специфічними особливостями організації навчального процесу на денній та заочній (дистанційній) формах навчання; кількістю годин, визначених навчальними планами по різних спеціальностях на проведення практичних занять та на вивчення дисципліни в цілому.

Поточний контроль: здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів у відповідності до схем нарахування балів за спеціальностями. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є: систематична й активна робота студентів впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; активна участь у дискусії та виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань для самостійного опрацювання; експрес - опитування; виконання поточного тестування.

Оцінка здійснюється за такими *критеріями*: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні завдань, проведенні розрахунків у процесі виконання домашніх завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки. Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності виконаного студентом завдання або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. У процесі оцінювання індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу у відповідності до графіку навчального процесу. У випадках, коли якась із вимог не виконана, бали мають бути знижені.

Письмова контрольна робота проводиться 1 раз за семестр, згідно навчальних планів спеціальностей. Завдання для поточної контрольної роботи з дисципліни «Регіональна економіка» включають 2 окремих завдання, вирішення яких дає можливість оцінити рівень теоретичних і фактологічних

знань студентів, а також уміння логічно мислити, встановлювати причинно - наслідкові зв'язки, висловлювати та аргументувати свої думки.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

«Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів»:

Максимальна оцінка яку можна отримати за написання контрольної роботи – 10.

Критерії оцінювання за бальною шкалою

Завдання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
1. Теоретичне питання	5 балів	відповідь повністю розкриває зміст питання та охоплює всі аспекти теоретичного курсу
	4 бали	відповідь розкриває зміст питання, але наявні незначні недоліки
	2 бали	відповідь, яка розкриває зміст питання не повністю та має суттєві недоліки і помилки
	0 балів	відповідь на питання відсутня, або зовсім неправильна
2. Тестове завдання	0,5 балів	відповідь обрана правильно

Завдання 1 включає одне теоретичне питання, яке оцінюється за повнотою відповіді, згідно вивченого матеріалу курсу. Максимальна кількість балів яку можна отримати за теоретичні питання – 5 балів. Завдання 2 включає 10 тестових питань. Відповіді на тестові питання оцінюються за критерієм правильності. Загальна сума, яку можна отримати за тестові питання – 5 балів.

«Публічне управління та адміністрування», «Бізнес-економіка»,

«Економіка та економічна політика», «Економічна кібернетика»:

Максимальна оцінка яку можна отримати за написання контрольної роботи – 20 балів. Завдання 1 включає два теоретичних питання, які оцінюється за повнотою відповіді, згідно вивченого матеріалу курсу. Максимальна кількість балів яку можна отримати за теоретичні питання – 10 балів. Завдання 2 включає 10 тестових питань. Відповіді на тестові питання оцінюються за критерієм правильності. Правильно обрана відповідь оцінюється у 1 бал. Загальна сума, яку можна отримати за тестові питання – 10 балів.

Критерії оцінювання за бальною шкалою

Завдання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
1. Теоретичне питання	5 балів	відповідь повністю розкриває зміст питання та охоплює всі аспекти теоретичного курсу
	4 бали	відповідь розкриває зміст питання, але наявні незначні недоліки
	2 бали	відповідь, яка розкриває зміст питання не повністю та має суттєві недоліки і помилки
	0 балів	відповідь на питання відсутня, або зовсім неправильна
2. Тестове завдання	1 бал	відповідь обрана правильно

Курсова робота виконується студентами спеціальностей: «Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів».

Критерії оцінювання курсової роботи: узагальнені критерії оцінювання рівня якості та змісту курсової роботи з деталізованими бальними шкалами наведено в таблиці.

Максимальна кількість балів за виконання та оформлення складає 30 балів. Оцінювання рівня виконання та захисту курсової роботи враховує:

попереднє оцінювання якості курсової роботи науковим керівником – 0-26 балів; оцінювання захисту курсової роботи – 0-4 балів.

Критерії оцінювання курсової роботи

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Оцінювання якості курсової роботи (0 – 25 балів)		
Чіткість формулювання об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження	0-3	0 - об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження не сформульовані
		1 -об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження сформульовані неправильно
		2 -об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження сформульовані нечітко
		3 - об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження сформульовані чітко
Логічність структури та її відповідність темі роботи	0-3	0 – зміст та структура не відповідають назві роботи, визначеній меті та поставленим завданням
		1 – зміст та структура частково відповідають назві роботи, визначеній меті та поставленим завданням
		3– зміст та структура відповідають назві роботи, визначеній меті та поставленим завданням
Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження, та коректність використання понятійного апарату	0-3	0 – понятійний апарат не сформовано; теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		1 – понятійний апарат сформовано, але теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		2 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті частково
		3 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті
Системність і повнота у розкритті теми: ступінь використання фактологічного матеріалу; висвітлення особливостей прояву досліджуваної проблеми у практиці регіонів	0-7	0 – у роботі не розкрито основних питань щодо теми дослідження; робота ґрунтується на ненаукових положеннях; фактологічний матеріал не використаний
		3 - у роботі належно висвітлено окремі питання, або аналіз проблемних питань має дещо поверхневий характер; предмет дослідження істотно звужено
		5 – у роботі розкрито основні питання щодо теми дослідження, залучений фактологічний матеріал, особливості прояву та розв'язання проблеми в регіоні не висвітлені
		7 – у роботі висвітлено всі питання теми з опорою на залучений фактологічний матеріал, особливості прояву та розв'язання проблеми в регіоні висвітлені
Аналіз наукових джерел: відповідність списку першоджерел затвердженій темі та дотримання етики посилань	0-5	0 – залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 10 джерел), етика посилань не дотримана
		3 – поверхневий аналіз стану проблеми здійснено за навчальною літературою та застарілими джерелами (11-15 джерел), етика посилань дотримана частково
		4 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань та мережі Internet (більше 15 джерел), етика посилань дотримана

		5 - глибокий і всебічний аналіз стану проблеми здійснено за новітніми вітчизняними і зарубіжними джерелами (більше 15 джерел); показник рівня оригінальності за результатами перевірки тексту з використанням антиплагіатної інтернет – системи становить не більше 20%
Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам	0-5	0 – текст курсової роботи оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог
		3 - текст курсової роботи оформлено з незначними порушеннями встановлених вимог
		5 - текст курсової роботи оформлено у відповідності до встановлених вимог
Оцінювання захисту курсової роботи (0 – 4 бали)		
Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження	0-2	0 – студент неспроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
		1 – студент невпорядковано викладає основні результати дослідження
		2 – студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання	0-2	0 – студент неспроможний надати відповіді на поставлені питання
		1 – студент надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання
		2 – студент надає повні, глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання

Підсумковий контроль з дисципліни «Регіональна економіка» включає семестровий контроль у формі екзамену (виконання письмових екзаменаційних завдань). Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів).

Підсумкова оцінка за завдання визначається: для першого завдання – 10 балів, для другого – 10 балів, для третього – 10 балів, для четвертого – 10 балів.
 $10 + 10 + 10 + 10 = 40$ балів

Зразок екзаменаційного білета
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет _____ Економічний _____
 Спеціальності 073 – Менеджмент, 281 – Публічне управління та адміністрування, 051 – Економіка
 Освітні програми «Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів», «Публічне управління та адміністрування», «Бізнес-економіка», «Економіка та економічна політика», «Економічна кібернетика»

Семестр _____ II _____
 Форма навчання _____ денна, заочна (дистанційна) _____
 Рівень вищої освіти: _____ перший (бакалаврський) рівень вищої освіти _____
 Навчальна дисципліна: _____ «Регіональна економіка» _____

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ (ЗАВДАННЯ) № _____

1. Розкрийте визначення (10 балів: кожна вірна відповідь – 2 бали):

1. *Регіональна економіка – це*
2. *Об'єкт регіональної економіки – це*
3. *Регіональна політика – це*
4. *Природно-ресурсний потенціал – це*
5. *Трудові ресурси – це*

2. Тестові завдання - оберіть вірну відповідь у тестових завданнях (10 балів: кожна вірна відповідь –1 бал):

1. Згідно з економічною класифікацією природних ресурсів, вони діляться на:

- а) А, В, С1, С2;
- б) детально розвідані і вивчені;
- в) промислові, сільськогосподарські, невиробничої сфери;
- г) вивчені і розвідані запаси.

2. Термін «регіональна політика» був введений:

- а) М.М. Некрасовим;
- б) О. Гранбергом;
- в) західноєвропейськими фахівцями в 50-ті роки;
- г) В.А. Поповкіним.

3. Регіон – це:

- а) територія, яка за сукупністю явищ або ознак відрізняється від інших територій і характеризується єдністю, взаємозв'язком елементів, що її складають, і цілісністю, що є закономірним результатом її розвитку;
- б) основна складова частина територіального устрою країни, що визначена єдиною політикою державного регіоналізму і має організаційну відособленість, цілісність, економічну і демографічну самодостатність, систему державних органів, які є елементами (підсистемами) державної структури влади й управління країною;
- в) частина державної території, яка має певні природно-кліматичні, економічні, етнокультурні, історичні та інші особливості;
- г) правильна відповідь відсутня.

4. П'ять «китів» політики регіонального розвитку:

- а) планування; фінансування; моніторинг, оцінка впливу; контроль, інституції;
- б) планування; фінансування; реалізація через впровадження проектів; моніторинг, оцінка впливу; інституції;
- в) планування; фінансування; децентралізація; реалізація через впровадження проектів; моніторинг;
- г) планування; мотивація; фінансування; моніторинг, оцінка впливу; інституції;
- д) планування; фінансування; реалізація через впровадження проектів; моніторинг, оцінка впливу; диверсифікація.

5. Представники штандортних теорій:

- а) В. Лаунхардт, В. Кристаллер, А. Льош;
- б) В. Лаунхардт, Дж. М. Кейнс, Дж. Фрідманн;
- в) Тюнен, Лаунхардт, Кристаллер;
- г) Й. Тюнен, В. Лаунхардт, А. Вебер.

6. Державна регіональна політика передбачає поєднання таких складових частин:

- а) соціальної, гуманітарної, демографічної, економічної; національної, науково-технічної, екологічної, зовнішньо - економічної;
- б) секторальної (галузевої), територіальної (просторової), управлінської;
- в) економічної, промислової, соціальної, житлової, демографічної, екологічної, науково-технічної та ін.;
- г) правильна відповідь відсутня.

7. Надходження на території міст обласного значення, районів, бюджетів об'єднаних територіальних громад до державного бюджету складають:

- а) 15 %;
- б) 25 %;
- в) 40 %;
- г) 60 %.

8. «Економічно активне населення» - це населення у віці:

- а) 16-55 років;
- б) 16-60 років;
- в) 16-70 років;
- г) 15-70 років.

9. Цілі державної регіональної політики:

а) збільшення національного багатства країни, поступове вирівнювання та зближення рівнів економічного і соціального розвитку регіонів України, сприяння гармонійному та збалансованому розвитку регіонів, запровадження єдиних мінімальних соціальних стандартів захисту населення;

б) політичні, економічні, соціальні;

в) підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток, ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку;

г) правильна відповідь відсутня.

10. Гіпотеза, що «зони обслуговування і збуту з плином часу мають тенденцію оформлятися в правильні шестикутники» належить:

а) В. Крісталлеру;

б) А. Льошу;

в) В. Леонт'єву;

г) В. Лаунхардту.

3. Розкрийте теоретичне питання (10 балів):

«Сутність та цілі державної регіональної політики».

4. Розрахункове завдання (10 балів).

Використовуючи формулу приведених витрат і дані таблиці 1, визначити оптимальний варіант розміщення підприємства.

Таблиця 1 - Порівняльна ефективність варіантів розміщення промислового підприємства

Варіант	Собівартість 1 т продукції, євро (€)	Питомі капітальні вкладення на 1 т продукції	Нормативний коефіцієнт ефективності	Приведені витрати на 1 т продукції, євро (€)
1	9	15	0,15	
2	7	20	0,15	
3	5	6	0,15	

Затверджено на засіданні кафедри _____
протокол № _____ від «_____» _____ 20____ р.

Завідувач кафедри _____ (ініціали, прізвище)
підпис

Екзаменатор _____ (ініціали, прізвище)
підпис

8. Схема нарахування балів

для денної форми навчання

«Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів»

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання														Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Курсова робота	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1							Розділ 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	10	30	60	40	100
2	5	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1					

T1, T2 ... T14 – теми розділів.

«Публічне управління та адміністрування», «Бізнес-економіка»,
«Економіка та економічна політика», «Економічна кібернетика»

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання														Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1							Розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	20	60	40	100
2	5	1	1	1	2	11	1	1	1	1	1	1	11				

для заочної (дистанційної) форми навчання

«Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів»

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання														Курсова робота	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1							Розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	30	60	40	100
2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2				

T1, T2 ... T14 – теми розділів.

«Публічне управління та адміністрування», «Економічна кібернетика»

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання														Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1							Розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	20	60	40	100
2	5	1	1	1	2	11	1	1	1	1	1	1	11				

Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Для денної форми навчання

Для спеціальностей

«Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів»:

- за поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 20 балів);
- кількість балів за контрольну роботу (максимум 10 балів);
- оцінки за курсову роботу (максимум 30 балів);
- оцінки за екзамен (максимум 40 балів).

$$20 + 10 + 30 + 40 = 100 \text{ балів}$$

«Публічне управління та адміністрування», «Бізнес-економіка», «Економіка та економічна політика», «Економічна кібернетика»:

- за поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
- кількості балів за контрольну роботу (максимум 20 балів);
- оцінки за екзамен (максимум 40 балів).

$$40 + 20 + 40 = 100 \text{ балів}$$

для заочної (дистанційної) форми навчання

«Менеджмент організацій», «Менеджмент бізнес-процесів»:

- за поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
- оцінки за курсову роботу (максимум 30 балів);
- оцінки за екзамен (максимум 40 балів).

$$30 + 30 + 40 = 100 \text{ балів}$$

«Публічне управління та адміністрування», «Економічна кібернетика»:

Сумарний результат у балах за семестр заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

- за поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
- кількість балів за контрольну роботу (максимум 20 балів);
- оцінки за екзамен (максимум 40 балів).

$$40 + 20 + 40 = 100 \text{ балів}$$

Шкала оцінювання

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних при складанні семестрового екзамену.

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії оцінювання:

90 – 100 балів: студент демонструє сформованість дисциплінарних компетенцій на підсумковому рівні, виявляє всебічне, систематичне і глибоке знання навчального матеріалу, засвоїв основну літературу і знайомий з додатковою літературою, рекомендованою програмою, вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою, вільно оперує набутими знаннями, вміннями, застосовує їх у ситуаціях підвищеної складності.

70-89 балів: студент демонструє сформованість дисциплінарних компетенцій на середньому рівні: основні знання, вміння освоєні, але допускаються незначні помилки, неточності, труднощі при аналітичних операціях, перенесення знань і умінь на нові, нестандартні ситуації.

50-69 балів: студент демонструє сформованість дисциплінарних компетенцій на базовому рівні: в ході контрольних заходів допускаються значні помилки, виявляється відсутність окремих знань, умінь, навичок за деякими

дисциплінарними компетенціями, студент відчуває значні труднощі при оперуванні знаннями та вміннями при їх перенесенні на нові ситуації.

1-49 балів: студент демонструє сформованість дисциплінарних компетенцій на рівні нижче базового, проявляється недостатність знань, умінь, навичок.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Державна економічна політика регіонального розвитку: навчальний посібник / М.А. Латинін, О.Ю. Бобровська, Г.О. Дорошенко та ін.; за заг. ред. д.держ.упр., проф. М.А. Латиніна, д.е.н, проф. В. Б. Родченка. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. – 420 с. 383-397.

2. Дадашев Б. А. Регіональна економіка : структурно-логічний навчальний посібник / Б. А. Дадашев, В. П. Гордієнко, В. В. Обливанцов. - К. : Центр учбової літератури, 2014. - 202 с

3. Іщук С.І. Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика: Підручник / С.І. Іщук, О.В. Гладкий; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2013. — 447 с.

4. Мартусенко І. В. Регіональна економіка : підруч. для студентів ВНЗ / І. В. Мартусенко, Б. В. Погріщук ; Терноп. нац. екон. ун-т, Вінниц. навч.-наук. ін-т економіки. - Тернопіль : Крок, 2015. - 626 с.

5. Регіональна економіка та природокористування: навч. посіб. / А.П. Голіков, О.Г. Дейнека, Л.О. Позднякова, П.О. Черномаз; за ред. А.П. Голікова. – 2-ге вид. – К.: ЦУЛ, 2011. – 352с.

Допоміжна література

1. Завадських Г. М. Регіональна економіка : навч. посіб. / Г. М. Завадських. - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. - 555 с.

2. Манів З.О. Регіональна економіка : навч. посіб./ З. О. Манів, І. М. Луцький, С. З. Манів; М-во освіти і науки України, Івано-Франків. ун-т права ім. короля Д. Галицького. - Львів: Магнолія 2006, 2009.-640 с.

3. Матвейчук Л. О. Регіональна економіка : [навч.-метод. посіб.] / Матвейчук Л. О. ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка, Екон. ф-т, Каф. економіки підприємства. - Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. : Абетка, 2015. - 135 с.

4. Осадчий, Є.І. Регіональна економіка [Текст]: навч. посіб./ Є.І. Осадчий. - Сімферополь; Саки : Фенікс, 2011. - 320с

5. Пак Н. Т. Регіональна економіка : навч. посіб. / Пак Н. Т. ; Львів. держ. фінанс. акад. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. - 325 с.

6. Регіональна економіка : навч. посіб. / В. М. Василенко [та ін.] ; [за ред. Василенка В. М.]. - Київ ; Донецьк : Ландон-XXI, 2014. - 632 с.

7. Регіональна економіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Збарський В. К. та ін.] ; за ред. В. К. Збарського і В. І. Мацибори ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : Компринт, 2014. - 362 с.

8. Регіональна економіка : підручник / [О. М.Бандурка та ін.] ; за заг. ред.

д-ра юрид. наук, акад. НАПрН України, проф. О. М. Бандурки, д-ра екон. наук, проф. О. В. Носової ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Золота миля, 2016. - 333 с.

9. Регіональна економіка [Текст]: навч. посіб. / Б. Ф. Заблоцький. – Львів : Новий світ-2000, 2011. – 546 с.

10. Регіональна економіка [Текст]: підруч. для вищ. навч. закл. / [Гавкалова Н. Л. та ін.; за заг. ред. Гавкалової Н. Л.] ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ІНЖЕК, 2011. - 456 с.

11. Регіональна економіка [Текст]: підручник / В. В. Журавель, О. В. Поспелов, Г. П. Реун, В. Б. Родченко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 271 с.

12. Регіональна економіка у схемах і таблицях [Текст]: навч.-практ. посіб. / Т. М. Серікова, Н. К. Гіковата, Г. М. Шумська. – Х.: ХНЕУ, 2010. – 176 с.

13. Регіональна економіка: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. / О. В. Ольшанська, М. І. Фащевський, І. В. Білоконь та ін.; За заг. ред. М. І. Фащевського, О. В. Ольшанської. – К.: КНЕУ, 2010.

14. Тернова І.А. Управління формуванням та розвитком регіональних моделей соціальної відповідальності бізнесу / І.А. Тернова // Стан і перспективи розвитку соціальної відповідальності економічних суб'єктів в сучасному світі: Матеріали міжнародної науково – практичної конференції (21-22 листопада 2013 р.) – Х. : ХНУ імені Каразіна, 2013 - С. 297-300.

15. Тернова І. А. Особливості узгодження секторального та просторового розвитку регіонів / І.А. Тернова // Електронне наукове фахове видання: «Ефективна економіка». – 2014. –№ 6. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3943>

16. Терновая И.А. Развитие стратегического партнерства Украины в контексте трансформации региональных интеграционных процессов / И.А. Терновая // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2015. - №49. - С 39-43.

17. Тернова І.А. Зміни виробничої структури регіонів України як чинник зміцнення їх конкурентоспроможності / І.А. Тернова // Економічний простір: збірн. наук. праць. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2015. - № 97. – С. 79 – 86.

18. Хвесик М.А. Размещение производительных сил и региональная экономика: уч. пособ. [Текст] / Хвесик М.А., Горбач Л.М., Пастушенко П.П. Изд-во: Кондор, 2009. - 344 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

2. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Режим доступу: <http://minregion.gov.ua/>

3. Державний фонд регіонального розвитку Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства. – Режим доступу: <http://dfrr.minregion.gov.ua/>

4. Державна служба геології та надр України. – Режим доступу: <http://www.geo.gov.ua/>
5. Геопортал адміністративно-територіального устрою України (об'єднані громади) – Режим доступу: <http://atu.minregion.gov.ua/>
6. Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад» (децентралізація влади). – Режим доступу: <http://uaror.org.ua/?p=9796>
7. Ресурсний Центр зі сталого місцевого розвитку. – Режим доступу: <http://rozvytok.in.ua/>
8. Проект ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні» <http://surdp.eu/RDS>
9. Децентралізація влади - об'єднання громад. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/region>
10. Департамент економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації. – Режим доступу: <http://kharkivoda.gov.ua/uk/mainmenu/index/id/81>
11. Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Регіони України: статистичний щорічник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
13. Закон України «Про засади державної регіональної політики». – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
14. Постанова КМУ від 11 листопада 2015 р. № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів». – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF>
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 року № 196 «Деякі питання державного фонду регіонального розвитку». – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-%D0%BF>
16. Європейська хартія місцевого самоврядування. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036
17. Стратегія реформ-2020 <http://www.president.gov.ua/news/31289.html>
18. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>
19. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
20. Стратегія розвитку Харківської області на період до 2020 року. – Режим доступу: <http://www.ts.lica.com.ua/?type=1&base=77&menu=371019&id=6080>